

Συνέργειες για την ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: ένα παράδειγμα αμοιβαίου οφέλους

Το παρόν κείμενο ανακοίνωσης παρουσιάστηκε στο:

31ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – 22-24/10/2025

Ιωάννινα

Βιβλιογραφική αναφορά ανακοίνωσης στα ελληνικά & αγγλικά:

- Παπακωνσταντίνου, Δ.; Μεγρέμης, Δ.; Σαριμβέης, Ν. (2025). Συνέργειες για την ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: ένα παράδειγμα αμοιβαίου οφέλους. *31ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*. Ακαδημαϊκή ευημερία, ελευθερία και ακεραιότητα: Από το AB στο AI, Ιωάννινα. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/39324>
- Papaconstantinou, D.; Megremis, D.; Sarimveis, D. (2025). Synergies for the Digitization of Archival Material in Academic Libraries: An Example of Mutual Benefit. *31st Panhellenic Academic Libraries Conference*. Academic Well-being, Freedom, and Integrity: From AB to AI, Ioannina. <https://olympias.lib.uoi.gr/jspui/handle/123456789/39324>

Περιεχόμενα ηλεκτρονικού αρχείου:

- Πλήρες κείμενο εργασίας / full-text in Greek
- Στοιχεία ανακοίνωσης στην ελληνική γλώσσα
- Conference paper's details in English

Για φιλικότερη πλοήγηση συνιστάται εμφάνιση του δυναμικού παραθύρου περιήγησης (επικεφαλίδων/σελιδοδεικτών).

Το περιεχόμενο διατίθεται **ελεύθερα** με άδεια χρήσης: Creative Commons Attribution CC **BY-NC-ND** 4.0 International License

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>



Πλήρες κείμενο εργασίας / full-text in Greek

Εισαγωγή

Οι δυνατότητες που προσφέρει το περιβάλλον της ακαδημαϊκής κοινότητας στο έργο ανάδειξης του πλούτου των αρχείων που στεγάζονται στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες είναι πολυάριθμες και σημαντικές, καθώς η ενασχόληση με την έρευνα δίνει σημασία στις πρωτογενείς πηγές και δημιουργεί συνεχείς προκλήσεις και απαιτήσεις. Παράλληλα, συμμετέχοντας ενεργά στην ακαδημαϊκή κοινότητα τόσο με το ευρύ φάσμα του περιεχομένου τους, όσο και με τις τεκμηριωτικές τους μεθόδους, τα αρχεία αναλαμβάνουν μια σειρά από κρίσιμους ρόλους: τη φροντίδα των πρωτογενών πηγών, τη διαχείριση και διαφύλαξη γνώσης και πληροφορίας, την υποστήριξη της έρευνας, αλλά και τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης (Μολέ κ.ά., 2024, Bastion et. al., 2015, Purcell, 2012, Prom & Swain, 2008) .

Η συχνή χρήση των αρχείων αλλά και ο πολυδιάστατος ρόλος τους στην έρευνα, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, έχουν κάνει την ψηφιοποίηση αναγκαία συνθήκη, τόσο για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, όσο και για κάθε άλλο φορέα που διαχειρίζεται αρχεία (Ringel & Ribak 2024, Bulow et. al., 2011, Mizruchi, 2020). Η ψηφιοποίηση προστατεύει το πρωτογενές αρχειακό υλικό από φθορά αλλά συγχρόνως επιτρέπει ανοιχτή και ευρεία πρόσβαση σε μεγαλύτερο αριθμό ενδιαφερομένων χωρίς τους περιορισμούς που θέτει η πιο άμεση, φυσική επαφή με το υλικό. Το ψηφιοποιημένο υλικό, δίνει επίσης τη δυνατότητα δημιουργίας ψηφιακών αποθετηρίων για την ενίσχυση της ανοιχτής επιστήμης και τη διάδοση της γνώσης και διευκολύνει την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορίας μέσω εκθέσεων, ψηφιακών συλλογών και δράσεων, δυνατότητες που είναι αρκετά περιορισμένες με τη χρήση των τεκμηρίων όπως διασώζονται, στη φυσική τους μορφή.

Καθώς η ανάγκη προγραμμάτων ψηφιοποίησης έχει πλέον ενταχθεί στον κύκλο εργασιών των αρχείων ως ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία φροντίδας και

προβολής του αρχειακού τους υλικού, η ανταλλαγή καλών πρακτικών και ο εντοπισμός συνεργασιών που θα μπορούσαν να διευκολύνουν την όλη διαδικασία είναι χρήσιμη για όλους.

Στόχος της εισήγησης είναι να εξυπηρετήσει αυτήν ακριβώς την ανάγκη, παρουσιάζοντας ένα παράδειγμα «συνέργειας», με αφορμή ένα πρόγραμμα ψηφιοποίησης που υλοποιείται στο Αρχείο του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος. Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία επιτυχίας τους συγκεκριμένου παραδείγματος είναι η σημασία της συνεργασίας διαφορετικών ατόμων και φορέων έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η περιπλοκότητα του εγχειρήματος, από την ανεύρεση πόρων και προσωπικού μέχρι την απόκτηση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής και τεχνογνωσίας.

Ο όρος «συνέργεια» χρησιμοποιείται για να αναδείξει τη σημασία του «ανοίγματος» των Αρχείων σε συνεργασίες που ξεπερνούν τα όρια της βιβλιοθήκης προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες κοινωνικές και ερευνητικές απαιτήσεις και προκλήσεις.

Πρόγραμμα ψηφιοποίησης έντυπου αρχειακού υλικού στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος

Με αφορμή τον εορτασμό των 150 χρόνων από την ίδρυση του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος στη Σμύρνη το 1875, το Αρχείο του Κολλεγίου έθεσε ως στόχο του την ψηφιοποίηση και ανάδειξη του έντυπου αρχειακού υλικού που έχει στην κατοχή του και συνδέεται με την ιστορία του (υλικό που αριθμεί 1.000 περίπου τεκμήρια). Το υλικό καλύπτει την περίοδο από το 1923 μέχρι το 2008 και αποτελείται από μαθητικά και φοιτητικά περιοδικά, εφημερίδες, ενημερωτικά φυλλάδια, καταλόγους, και κανονισμούς.

Η ψηφιοποίηση ξεκίνησε στις αρχές του 2023 και η πρώτη φάση του αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2025. Το πρόγραμμα υλοποιείται με την σύμπραξη του Αρχείου, του γραφείου Διασύνδεσης του Κολλεγίου και την ευγενική χορηγία της εταιρείας AMS - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ.

Αφετηρία και κρίσιμη συνθήκη για την υλοποίηση του προγράμματος είναι καταρχήν η συνεργασία του Αρχείου με το γραφείο Διασύνδεσης χωρίς τη βοήθεια του οποίου δεν θα ήταν δυνατή η συνέργεια με την εταιρεία AMS και η συμμετοχή φοιτητών.

Αναλυτικότερα, το πρόγραμμα και οι «ρόλοι» που έχει αναλάβει ο καθένας από τους συμμετέχοντες είναι οι εξής:

Το [Αρχείο του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος](#) προσφέρει:

1. Παροχή επαρκών εγκαταστάσεων: διασφαλίζει κατάλληλο χώρο για τους σαρωτές και παρέχει την απαραίτητη υποστήριξη για να διευκολύνει την απρόσκοπτη διαδικασία ψηφιοποίησης
2. Τεχνική υποδομή και υποστήριξη δικτύου: είναι υπεύθυνο για την παροχή της απαραίτητης τεχνικής υποδομής και την κάλυψη των απαιτήσεων δικτύου για να διασφαλιστεί η βέλτιστη λειτουργία των σαρωτών
3. Πρωτογενές υλικό: επιλέγει και προετοιμάζει το αρχειακό υλικό για σάρωση
4. Τεκμηρίωση και δημιουργία μεταδεδομένων: δημιουργεί μεταδεδομένα με βάση Dublin Core πρότυπα με στόχο να υπάρχει ανοιχτή πρόσβαση στο υλικό μέσα από την πλατφόρμα OMEKA S

Το [Γραφείο Διασύνδεσης του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος](#) προσφέρει:

5. Τη συνέργεια: έρευνα για την κατάλληλη εταιρεία και επαφή του Αρχείου με την εταιρεία (στην προκειμένη περίπτωση την AMS)
6. Υποστήριξη στην επιλογή φοιτητών: αναζήτηση και επιλογή φοιτητών για να συμμετάσχουν στο έργο

Τέλος, η [εταιρεία AMS](#) συνεισφέρει στο πρόγραμμα με τα εξής:

7. Υλικοτεχνική υποδομή: Μεταφορά, προετοιμασία και εγκατάσταση υλικοτεχνικής υποδομής (σαρωτής, υπολογιστής)
8. Εκπαίδευση: Εκπαίδευση σε φοιτητές από εξειδικευμένο προσωπικό με φυσική παρουσία και on-line βοήθεια κατά τη διάρκεια της ψηφιοποίησης

9. Παραδοτέα: ψηφιοποίηση έντυπου αρχειακού (300dpi, σε jpg, jpg με υδατογράφημα, tiff, ocr σε pdf φακέλους με υδατογράφημα)

Εικόνα 1. Ο ειδικά διαμορφωμένος χώρος όπου υλοποιείται το πρόγραμμα



Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος – Τμήμα Αρχείου και Ειδικών συλλογών

Το Αρχείο του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος στεγάζεται στην Βιβλιοθήκη John S. Bailey στο Deree και έχει διττό ρόλο: α) τη διαφύλαξη της ιστορίας του ιδρύματος, και β) την προστασία ειδικών συλλογών ατόμων και οργανισμών που συνδέονται με τις Ελληνο-αμερικανικές σχέσεις και αφορούν τους τομείς της εκπαίδευσης και του πολιτισμού.

Εικόνα 2: Χώροι αποθήκευσης στο Αρχείο του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος



Στο αρχείο υπάρχει πλούτος πρωτογενών πηγών που δεν είναι δημοσιευμένα και αποτελούν πολύτιμη πηγή γνώσης για την τεκμηρίωση της ακαδημαϊκής ζωής και την πορεία των σπουδών στο Κολλέγιο αλλά και για την κοινωνική ιστορία στην Ελλάδα γενικότερα.

Η ιστορία του Κολλεγίου ξεκινά τον 19ο αιώνα στη Σμύρνη, μέσα από το πάθος της δεσποινίδος Μαρίας Ουέστ (Maria West), όραμα της οποίας ήταν η γυναικεία εκπαίδευση των χριστιανικών κοινοτήτων (Αρμενίων και Ελλήνων) που βρίσκονταν κάτω από τον Οθωμανικό ζυγό. Η Μαρία Ουέστ ήταν ιεραπόστολος του Αμερικανικού Συμβουλίου Επιτρόπων για Ξένες Αποστολές στη Βοστώνη. Το 1875 φτάνει στη Σμύρνη και ανοίγει το πρώτο σχολείο το οποίο σύντομα ανθίζει, μεγαλώνει και φτάνει το 1922 να έχει 300 μαθήτριες, τέσσερις βαθμίδες σπουδών, χορωδία, βιβλιοθήκη, μαθητικές κοινότητες και ομίλους.

Κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Καταστροφής, το Κολλέγιο καταστρέφεται ολοσχερώς, και το διοικητικό και εκπαιδευτικό του προσωπικό μαζί με σημαντικό αριθμό μαθητριών διαφεύγουν στην Ελλάδα. Εκεί το 1923 επαναλειτουργεί ως

American Junior College for Girls (Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων) το οποίο περιλαμβάνει εκτός από γυμνάσιο και Κολλεγιακό τμήμα, διετούς αρχικά φοίτησης, με έμφαση στα αγγλικά και την κοινωνική πρόνοια. Σε διάστημα ενός αιώνα από τη στιγμή που μετεγκαταστάθηκε στην Ελλάδα το Κολλέγιο αλλάζει τοποθεσίες ανάλογα με τις ιστορικές συγκυρίες: από το Παλαιό Φάληρο αρχικά, μεταφέρεται στο Ελληνικό και αργότερα στην Αγία Παρασκευή όπου και βρίσκεται σήμερα, αλλάζει ονόματα: από Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων γίνεται Κολλέγιο Pierce και αργότερα διαχωρίζεται σε Pierce (Γυμνάσιο) και Deree (Κολλεγιακό), ενώ το 1961 διακόπτει τη σχέση του με το Αμερικανικό Συμβούλιο (Ιεραποστολή) και αποκτά αυτόνομη ακαδημαϊκή οντότητα στην Αμερική με δικό του ανεξάρτητο Συμβούλιο Επιτρόπων (Milton, 2011).

Το πρόγραμμα ψηφιοποίησης τα οποίο παρουσιάζουμε με αφορμή την παρούσα εισήγηση είναι μια προσπάθεια να αναδείξουμε ένα μικρό κομμάτι αυτής της ιστορίας με αφορμή τον εορτασμό των 150 χρόνων από την ίδρυση του Κολλεγίου στη Σμύρνη. Το αρχειακό υλικό που επιλέχθηκε να ψηφιοποιηθεί είναι το έντυπο υλικό του Κολλεγίου και απαρτίζεται κυρίως από μαθητικά και φοιτητικά περιοδικά, εφημερίδες, καταλόγους και κανονισμούς. Το σημαντικό στοιχείο σε σχέση με αυτό το υλικό είναι ο πλούτος του περιεχομένου του, η αμεσότητα και η καλλιτεχνική του αξία, καθώς σημαντικοί καλλιτέχνες όπως ο χαράκτης Γιώργος Μόσχος και η ζωγράφος Έλλη Ορφανού δίδασκαν το μάθημα των τεχνικών στο Pierce για πολλά χρόνια και οι επιρροή τους «καθρεφτίζεται» μέσα σ' αυτό το υλικό. Επιπλέον, στις σελίδες του θίγονται ζητήματα που ξεπερνούν την καταγραφή της ιστορίας του Κολλεγίου, όπως για παράδειγμα:

- Η **γυναικεία εκπαίδευση** στην Ελλάδα
- Η επίδραση των μεγάλων ιστορικών γεγονότων της σύγχρονης Ελλάδας στην εκπαίδευση
- Οι σχέσεις **ξένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την ελληνική κοινωνία και το ελληνικό κράτος**
- Η **αλληλεπίδραση διαφορετικών εκπαιδευτικών μοντέλων (του ελληνικού με το αμερικανικό)**

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το πρόγραμμα αυτό ψηφιοποίησης δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς της συγκεκριμένη συνέργεια καθώς το Αρχείο δεν έχει το ανθρώπινο δυναμικό, τους πόρους και την υλικοτεχνική υποδομή για ένα πρόγραμμα τέτοιας έκτασης. Με δεδομένο ότι οι περιορισμοί αυτοί είναι συχνοί σε όλα τα αρχεία, το παράδειγμα αυτής της σύμπραξης είναι αρκετά σημαντικό και έχει ποικίλες διαστάσεις.

Η συμμετοχή επαγγελματιών στο χώρο της ψηφιοποίησης, όπως η ομάδα της AMS και η στήριξη σε τεχνογνωσία και μηχανήματα προσφέρουν τα εχέγγυα ότι η υλοποίηση γίνεται με τον καλύτερο τρόπο και τα προβλήματα που προκύπτουν αντιμετωπίζονται χωρίς να κινδυνεύει το υλικό ή να υπάρχουν πισωγυρίσματα στην πρόοδο των εργασιών.

Επίσης, με την υποστήριξη του γραφείου Διασύνδεσης γίνεται δυνατό να έχουμε τη συμμετοχή μιας ομάδας φοιτητών (μέχρι στιγμής στη διάρκεια του προγράμματος έχουν απασχοληθεί 6 φοιτητές κυρίως από το τμήμα της Ιστορίας, αλλά και από άλλα τμήματα) οι οποίοι συμμετέχουν μέσα από το «πρόγραμμα μερικής απασχόλησης» (Work Study) που προσφέρει το Κολλέγιο.

Το «πρόγραμμα μερικής απασχόλησης» αξίζει να υπογραμμιστεί ιδιαίτερα, γιατί είναι ένα πρόγραμμα σύμφωνα με το οποίο το Κολλέγιο απασχολεί φοιτητές σε μερική απασχόληση για να βοηθούν στις καθημερινές λειτουργίες ή/και σε ad hoc έργα των διοικητικών και ακαδημαϊκών γραφείων του Κολλεγίου. Οι θέσεις εργασίας και σπουδών προσφέρουν πιο ευέλικτα ωράρια από τις περισσότερες θέσεις εργασίας εκτός πανεπιστημιούπολης, θέτοντας την εκπαίδευσή των φοιτητών σε προτεραιότητα. Επίσης, έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν εμπειρία στην εργασία που θα τους δώσει πλεονέκτημα στην αγορά εργασίας μετά την αποφοίτηση και πολύτιμες συστάσεις για το μέλλον.

Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος – Γραφείο Διασύνδεσης (Career Services)

Το Γραφείο Διασύνδεσης του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος, ιδρύθηκε το 1976 και εορτάζει 50 χρόνια συνεχούς λειτουργίας, γεγονός που αποδεικνύει τη διαχρονική του προσφορά. Στόχος του είναι η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των φοιτητών και αποφοίτων, που αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος.

Το Γραφείο Διασύνδεσης λειτουργεί ως γέφυρα ανάμεσα στο ταλέντο των φοιτητών του Κολλεγίου και την αγορά, διατηρώντας δίκτυο με πάνω από 2.500 επιχειρήσεις μέσω του Career Portal. Εκεί αναρτώνται θέσεις εργασίας και πρακτικής από εργοδότες, ενώ παράλληλα διοργανώνονται περίπου 50 δράσεις δικτύωσης ετησίως, όπως το Career Days Fair (αδιάλειπτα 50 χρόνια), το NetworkMeUp!, παρουσιάσεις στελεχών και επισκέψεις φοιτητών σε χώρους εργασίας.

Εικόνα 3: Επίσκεψη στα εργαστήρια Φαρμακευτικής Εταιρείας από φοιτητές του τμήματος Βιο-ιατρικής Επιστήμης. Korres, 17 Φεβρουαρίου 2025.



Σε συνεργασία με τους Αναπληρωτές Κοσμήτορες Εκπαίδευσης και Απασχολησιμότητας και με τα Κέντρα Αριστείας, το Γραφείο Διασύνδεσης φέρνει στο Κολλέγιο επιχειρηματικά στελέχη στον σχεδιασμό προγραμμάτων, ενισχύει τη σύνδεση με την αγορά μέσω case studies, παρουσιάσεων και projects εντός τάξεων. Παράλληλα, υποστηρίζει τους φοιτητές στην επιλογή σπουδών και στη συστηματική οικοδόμηση επαγγελματικού προφίλ μέσα από τετραετές πλάνο δράσεων, online εργαλεία και ατομική συμβουλευτική. Ενδεικτικά, το τελευταίο ακαδημαϊκό έτος πραγματοποιήθηκαν 1.600+ εξατομικευμένες συνεδρίες. Τέλος, το γραφείο συμμετέχει ενεργά σε συνέδρια και εκδηλώσεις, εξασφαλίζοντας πρόσβαση των φοιτητών σε σύγχρονες ευκαιρίες.

Η συνεργασία του Γραφείου με εργοδότες είναι συνεχής και πολυδιάστατη. Μόνο το 2024–25 συγκεντρώθηκαν πάνω από 5.000 ευκαιρίες στο Career Portal, με 350+ επιτυχημένες τοποθετήσεις πρακτικής.

Ενδεικτικά πεδία συνεργασίας:

- Συμμετοχή ανώτατων στελεχών στα ακαδημαϊκά συμβούλια
- Εταιρικές παρουσιάσεις, επισκέψεις, workshops
- Πρακτικές και θέσεις εργασίας
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις του κολλεγίου και συνεργαζόμενων οργανισμών
- Ακαδημαϊκές εργασίες και ερευνητικά projects.

Το Γραφείο Διασύνδεσης λειτουργεί ως δυναμικός κόμβος ανάμεσα σε φοιτητές και αποφοίτους, ακαδημαϊκή κοινότητα και αγορά εργασίας, εμπλουτίζοντας την εκπαίδευση με ουσιαστικές επαγγελματικές ευκαιρίες.

Εικόνα 4: «Ημέρες Καριέρας» (Career Day) στο Κολέγιο Deree / 1-2 Απριλίου 2025



Περιβάλλον και Προκλήσεις

Η δυσκολία εύρεσης υποψηφίων με τις κατάλληλες δεξιότητες αποτελεί βασική πρόκληση στην Ελλάδα ([Manpower, 2025](#)). Το 76% των μεγάλων επιχειρήσεων και το 69% των μικρών συμφωνεί ότι η δυσκολία εντοπισμού ατόμων με τις κατάλληλες εμπειρίες λειτουργεί ανασταλικά ως προς τη δημιουργία νέων θέσεων ([Adecco, 2025](#)). Ικανότητες όπως πρωτοβουλία, επικοινωνία και ψηφιακή εξοικείωση είναι πλέον κρίσιμες, ενώ η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, η τεχνολογική εξέλιξη και η τεχνητή νοημοσύνη δημιουργούν νέες προκλήσεις αλλά και ειδικότητες.

Το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος προετοιμάζει τους φοιτητές του με 36 προπτυχιακά προγράμματα (majors) και 62 υπο-ειδικότητες (minors), επιτρέποντας συνδυασμούς που διευρύνουν δεξιότητες και αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα στην αγορά. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην προϋπηρεσία: οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα για πρακτικές έως 5 μηνών, πολλαπλές τοποθετήσεις, καθώς και εργασία εντός κολλεγίου.

Μετά την αποφοίτηση, το Γραφείο Διασύνδεσης παρακολουθεί συστηματικά την πορεία των αποφοίτων μέσω ερευνών κατά την αποφοίτηση και έξι μήνες μετά, ώστε να καταγράφει και να στηρίζει εξατομικευμένα τη μετάβαση στην αγορά ή στις μεταπτυχιακές σπουδές.

Πρόγραμμα ψηφιοποίησης έντυπου υλικού – Απόφοιτοι Ιστορίας και Αγορά Εργασίας

Οι απόφοιτοι ανθρωπιστικών επιστημών, ειδικά της Ιστορίας, αντιμετωπίζουν περιορισμένες προοπτικές, καθώς παραδοσιακά κατευθύνονται σε ακαδημαϊκές ή δημόσιες καριέρες. Η αγορά συχνά τους θεωρεί «θεωρητικούς», οδηγώντας σε καθυστερημένη ένταξη, υψηλή ανεργία ή απασχόληση εκτός αντικειμένου.

Για να στηρίξει αυτή την ομάδα, το Γραφείο Διασύνδεσης συνεργάζεται με εργοδότες σε στοχευμένα projects. Ένα παράδειγμα είναι το συγκεκριμένο πρόγραμμα ψηφιοποίησης του Κολλεγίου με την AMS, που δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές να εργαστούν μερικώς κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στον τομέα της Ψηφιοποίησης Αρχείων. Η δημιουργία κέντρου Ψηφιοποίησης στη βιβλιοθήκη του Κολλεγίου δείχνει τη δέσμευση του κολλεγίου σε ανοικτές συνεργασίες.

Οι φοιτητές Ιστορίας διαθέτουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, ανάλυσης και επικοινωνίας, που μπορούν να αξιοποιηθούν και σε άλλους τομείς όπως η επικοινωνία, οι δημόσιες σχέσεις, το HR, η επιχειρηματικότητα και το management. Ο συνδυασμός με παράλληλες σπουδές στην πληροφορική ή στα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης ενισχύει την πρόσβαση σε πεδία όπως η ψηφιακή αρχειοθέτηση και η τεκμηρίωση.

Κριτήρια Επιλογής Φοιτητών και Σύνδεση με Projects

Η διαδικασία ξεκινά με αναλυτική περιγραφή θέσης από τους υπεύθυνους έργων, που ορίζονται καθήκοντα, δεξιότητες και απαιτήσεις. Το Γραφείο Διασύνδεσης, με εμπειρία στη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, υποστηρίζει τους εργοδότες στη διαμόρφωση της διαδικασίας.

Όλες οι ευκαιρίες, πρακτικές, θέσεις πλήρους ή μερικής απασχόλησης, εθελοντισμός, αναρτώνται στο Career Portal, εγκρίνονται από το Γραφείο Διασύνδεσης, και οι φοιτητές υποβάλλουν αιτήσεις απευθείας. Παράλληλα, μέσω του Work Study Program, και το ίδιο το κολέγιο προσφέρει εργασία μερικής απασχόλησης σε διαφορετικά τμήματα.

Η τελική επιλογή γίνεται από τους εργοδότες, εξασφαλίζοντας την καλύτερη αντιστοίχιση αναγκών έργου και προφίλ υποψηφίου. Το Γραφείο Διασύνδεσης υποστηρίζει τη διαδικασία μέσω συνεργασίας με ακαδημαϊκούς υπευθύνους, newsletters, social media και ατομικών συνεδριών για την εξεύρεση κατάλληλων υποψηφίων.

Τα κριτήρια δεν περιορίζονται στην ακαδημαϊκή επίδοση. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στο ενδιαφέρον για το πεδίο, στα ήπιες δεξιότητες (soft skills), στην προσωπικότητα και στη συμμετοχή σε εξωακαδημαϊκές δραστηριότητες.

AMS – Συστήματα Οργάνωσης Αρχείων

Η Α.Μ.Σ. – Συστήματα Οργάνωσης Αρχείων ιδρύθηκε το 1980 και, από τότε, υπηρετεί αδιάλειπτα το πεδίο της ψηφιοποίησης, τεκμηρίωσης και ολιστικής διαχείρισης αρχείων. Σε 40+ χρόνια παρουσίας έχει ολοκληρώσει πάνω από 1.000 έργα, με εμπειρία που υπερβαίνει τα 500 εκατ. σελίδες σκαναρίσματος, συνδυάζοντας υπηρεσίες ψηφιοποίησης, καταχώρισης δεδομένων, επιστημονικής τεκμηρίωσης και φυσικής αρχειοθέτησης, για οργανισμούς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η ομάδα διαθέτει υψηλή εξειδίκευση και πιστοποιήσεις ποιότητας και ασφάλειας (π.χ. ISO 9001, ISO 27001 κ.ά.), καθώς και στρατηγικές συνεργασίες με κορυφαίους κατασκευαστές εξοπλισμού και λογισμικού (book/hybrid/document scanners, DMS, workflow).

Κομβικό προϊόν R&D της AMS είναι το **AMS-Capture**: ένα ολοκληρωμένο σύστημα σχεδίασης, διαχείρισης και υλοποίησης διαδικασιών ψηφιοποίησης, τεκμηρίωσης, βελτίωσης, βελτιστοποίησης και διανομής εγγράφων και αρχειακού υλικού κάθε τύπου—από βιβλία, εφημερίδες και χάρτες έως

φωτογραφίες, έργα τέχνης και οπτικοακουστικό υλικό. Το σύστημα ενσωματώνει τεχνολογίες AI, βέλτιστες πρακτικές, βραβευμένους αλγορίθμους και διεθνή πρότυπα, καθώς και λειτουργίες προγραμματισμού παραγωγής, ελέγχων και αναφορών.

Παράλληλα, η AMS επενδύει σε συνεργατική έρευνα αιχμής. Ενδεικτικά, συμμετέχει ως εταίρος στο ερευνητικό έργο **Αριστεία: HARSH** (Hardware-Aware extreme-scale Similarity search) με αντικείμενο αναζήτηση ομοιότητας σε μεγάλες συλλογές δεδομένων, μεταφέροντας τεχνογνωσία σε εφαρμογές πολιτιστικού περιεχομένου και τεκμηρίωσης.

Αρχειακά συστήματα και ψηφιοποιήσεις: προκλήσεις και προοπτικές

Η αγορά ψηφιοποίησης πολιτιστικού και διοικητικού περιεχομένου στην Ελλάδα βρίσκεται σε φάση ταχείας κλιμάκωσης (π.χ. έργα Ταμείου Ανάκαμψης) με αντικείμενα που φτάνουν σε εκατοντάδες εκατομμύρια σελίδες και μεγάλη γεωγραφική και τυπολογική διασπορά σε συλλογές και τεκμήρια.

Σε αυτό το περιβάλλον, η AMS λειτουργεί ως «μηχανή» παραγωγής ποιότητας και δεδομένων και εξασφαλίζει αναζητησιμότητα και ακρίβεια.

Η AMS έχει τεχνογνωσία σε OCR/ICR για ελληνικό μονοτονικό/πολυτονικό και χειρόγραφο, γεγονός κρίσιμο για ιστορικά τεκμήρια. Αυτό συνδυάζεται με θησαυρούς και μορφολογικούς πόρους για Νέα Ελληνική και Καθαρεύουσα, ώστε να «γεφυρώνεται» η γλώσσα του 19ου–μέσα 20ού αιώνα με τις σύγχρονες αναζητήσεις. Στο πλαίσιο της συνεργασίας με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ), «γεφυρώνει» την εξαγωγή πολυλεκτικών όρων και στρατηγικής αξιοποίησης των θησαυρών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), ακριβώς επειδή η γλώσσα των τεκμηρίων (π.χ. Καθαρεύουσα) διαφέρει από αυτή των υφιστάμενων ορολογιών.

Στο επίπεδο προτύπων, εφαρμόζονται ISAD(G) για περιγραφή αρχειακών μονάδων και ISAAR (CPF) για καθιέρωση οντοτήτων (νομικά/φυσικά πρόσωπα, οικογένειες), εξασφαλίζοντας διαλειτουργικότητα και διεθνή ανταλλαγή δεδομένων.

Συνοψίζοντας, οι προκλήσεις στη διαδικασία ψηφιοποίησης αρχειακών συστημάτων αφορούν πέρα από την ηλικία και ποικιλομορφία των τεκμηρίων (19ος αι.–σύγχρονα), και σε μια σειρά από άλλα προβλήματα όπως είναι η ανάγκη υψηλής πιστότητας και χρωματικής ακρίβειας, την σημασιολογική κανονικοποίηση και την προστασία ευαίσθητων δεδομένων. Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα εργαλείων για να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις: Έξυπνες αναζητήσεις με εννοιολογικά/οντολογικά φίλτρα, πολυτροπική αναζήτηση (κείμενο–εικόνα–ήχος), αυτόματη μετάφραση/περίληψη με LLMs και σύνδεση με διεθνή οικοσυστήματα (π.χ. Europeana).

Χώρος εργασίας και απαιτήσεις

Η ψηφιοποίηση ιστορικών τεκμηρίων είναι απαραίτητο να γίνεται σε ελεγχόμενα περιβάλλοντα με αυστηρές προδιαγραφές για κτηριακή υποδομή, διάταξη χώρου, κλιματισμό/σταθερότητα συνθηκών, πυροπροστασία, υγιεινή και ασφάλεια, δομημένη καλωδίωση και φυσική/λογική ασφάλεια, ώστε να προστατεύονται τα πρωτότυπα και τα δεδομένα.

Στην AMS η αλυσίδα ιχνηλασιμότητας του φυσικού υλικού και των εργασιών υποστηρίζεται από το AMS-Tracking (καταγραφή/αρχαιοθέτηση, διακίνηση και θέση φύλαξης, αναζήτηση), που ενσωματώνει δομημένες διαδικασίες παράδοσης-παραλαβής, ποιοτικού/ποσοτικού ελέγχου και αναφορών.

Το προφίλ των ομάδων είναι απαραίτητο να συνδυάζει χειριστές σαρωτών αρχειακού υλικού (ή φωτογράφους όπου χρειάζεται), συντηρητές/τεχνικούς προστασίας υλικού, τεκμηριωτές/αρχειονόμους για μεταδεδομένα, ειδικούς OCR/ICR & QA, γλωσσολόγους/βιβλιοθηκονόμους για θησαυρούς/οντολογίες, και μηχανικούς δεδομένων/AI για αυτοματοποίηση κι ανάλυση. Στα μεγάλα έργα, η οργάνωση περιλαμβάνει ομάδες σάρωσης/ψηφιοποίησης με σαφείς ρόλους και συγκεκριμένες δεξιότητες (διαχείρισης ευπαθών τεκμηρίων, γνώση προτύπων, καλή κατανόηση και αξιοποίηση γλωσσικών πόρων), καθώς και κέντρα τεκμηρίωσης με προδιαγεγραμμένες υποδομές και πολιτικές ασφάλειας (π.χ. πρόσβαση, UPS, τηλεπικοινωνίες).

Το πρόγραμμα ψηφιοποίησης έντυπου υλικού στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος

Η συνεργασία με το Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος και ειδικότερα το Γραφείο Διασύνδεσης και το Αρχείο του Κολλεγίου ξεκίνησε στο πλαίσιο της προσπάθειας εξοικείωσης των φοιτητών με τη διαδικασία ψηφιοποίησης, αλλά και τις εργασιακές προοπτικές που αυτή η συνεργασία και η εμπειρία τους στο συγκεκριμένο αντικείμενο θα μπορούσαν να έχουν μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο Κολλέγιο.

Η συνεργασία προσφέρει τεχνογνωσία τόσο στην οργάνωση της παραγωγής (με παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού στο χώρο της βιβλιοθήκης, και on-site βοήθεια) όσο και στη διαδικασία ψηφιοποίησης υψηλής πιστότητας (με ενσωμάτωση OCR/ICR και αυτοματοποιημένους ελέγχους ποιότητας) και τη δυνατότητα αναζητησιμότητα (full-text & πεδία μεταδεδομένων) σε μεγάλα σώματα τεκμηρίων, με καλύτερη ακρίβεια από παραδοσιακό OCR λόγω πολυμηχανικής προσέγγισης και έξυπνου segmentation.

Επίσης, στο πλαίσιο της υποστήριξης προσφέρονται αυτοματοποιημένοι οπτικοί έλεγχοι, τεκμηριωμένη ιχνηλασιμότητα και παραδοτέα με hOCR/PDF-text, με στόχο να διασφαλίζονται οι βέλτιστες πρακτικές και η διαλειτουργικότητα, ώστε στο μέλλον να είναι εφικτή η ενοποίηση του υλικού με αποθετήρια και συστήματα διάθεσης (EAD/DC mappings, Europeana-ready ροές, Εξαγωγή συλλογών στον Πανευρωπαϊκό Αρχειακό Οργανισμό).

Καθώς οι τεχνολογικές εξελίξεις είναι ραγδαίες, οι προοπτικές αξιοποίησης αρχειακών συλλογών είναι απεριόριστες και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα: από την αξιοποίηση AI για σημασιολογική πλοήγηση (οντότητες προσώπων /φορέων/τοπωνυμίων), αυτόματες περιλήψεις/μεταφράσεις τίτλων και περιεχομένου με LLMs, χωροχρονικές αναζητήσεις, πολυτροπικές αναζητήσεις (εικόνα-σε-εικόνα/κείμενο-σε-εικόνα), και APIs για διασύνδεση με εκπαιδευτικές /ερευνητικές πλατφόρμες.

Όπως ήδη αναφέρθηκε η αγορά εργασίας στο χώρο της ψηφιοποίησης έχει ανάγκη από επαγγελματίες με υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας αλλά και εργασιακή συνέπεια και «ηθική». Οι ομάδες σάρωσης/ψηφιοποίησης έχουν σαφείς ρόλους και δεξιότητες, και καθώς η όλη διαδικασία στηρίζεται στη συνεργασία της ομάδας οι συμμετέχοντες είναι απαραίτητο να έχουν ομαδικό πνεύμα και ευέλικτο τρόπο σκέψης στην επίλυση προβλημάτων. Έτσι, εκτός από τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες είναι σημαντικό να καλύπτουν και ένα μεγάλο φάσμα από «ήπιες δεξιότητες». Στο πλαίσιο αυτό, η AMS με τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα του Κολλεγίου έχει ως στόχο τη δημιουργία μιας εξειδικευμένης ομάδας έτσι ώστε τα οφέλη να είναι αμφίδρομα: και οι φοιτητές να έχουν ένα «προβάδισμα» και μια καλύτερη προοπτική για το εργασιακό τους μέλλον, αλλά και η «αγορά» να έχει διαθέσιμη μια ομάδα εξειδικευμένων ατόμων που αν το επιθυμούν θα μπορούν να έχουν άμεση απασχόληση.

Συμπεράσματα

Το ακαδημαϊκό περιβάλλον είναι ένας χώρος αλληλεπίδρασης, πειραματισμού και γόνιμων συνεργασιών, που ευνοεί την ανάπτυξη και ανάδειξη του πλούτου των αρχειακών συλλογών.

Στο παράδειγμα συνέργειας που περιγράφεται στην παρούσα εισήγηση διαφαίνονται ξεκάθαρα τα οφέλη τέτοιων συνεργασιών. Η συνεργασία του Αρχείου του Κολλεγίου με το Γραφείο Διασύνδεσης και η πολύτιμη συμβολή του στην ανεύρεση φοιτητών και χορηγών για την υλοποίηση του προγράμματος ψηφιοποίησης έντυπου υλικού δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες για την υλοποίηση ενός προγράμματος που θα ήταν πάρα πολύ δύσκολο για το Αρχείο να το υλοποιήσει με «ίδια μέσα».

Το γεγονός ότι στο επίκεντρο αυτής της συνεργασίας εκτός από τους συμμετέχοντες φορείς, βρίσκονται φοιτητές κάνει το εγχείρημα ακόμη πιο σημαντικό γιατί η απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, πριν την ολοκλήρωση των σπουδών τους είναι συνήθως ζητούμενο και δεν επιτυγχάνεται εύκολα.

Στόχος του συγκεκριμένου παραδείγματος είναι να υπογραμμίσει το δυναμικό χαρακτήρα και τις προοπτικές συνεργασιών που από τη «φύση» του έχει ο ακαδημαϊκός χώρος, και να τονίσει τη σημασία δημιουργίας ενός δικτύου δημιουργικής διάδρασης και τα οφέλη που μπορεί να προσφέρει προς όλες τις πλευρές.

Βιβλιογραφία

- Adecco (2025). Ζήτηση δεξιοτήτων και διαδικασίες πρόσληψης & μισθοδοσίας του Ανθρώπινου Δυναμικού στην Ελλάδα.
<https://www.adecco.com/-/media/01-wp-2025-f3.pdf>
- Bastian, J. A., Sniffin-Marino, M., & Webber, D. (2015). *Archives in libraries: what librarians and archivists need to know to work together*. Society of American Archivists.
- Bülow, A., Ahmon, J., Spencer, R., & National Archives (Great Britain). (2011). *Preparing collections for digitization*. Facet Publishing, in association with the National Archives.
<http://www.dawsonera.com/depp/reader/protected/external/AbstractView/S9781856048774>
- Manpower (2025, Ιανουάριος 29). *ManpowerGroup: Έρευνα έλλειψης ταλέντου στην Ελλάδα, 2025*.
https://www.sev.org.gr/members_news/manpowergroup-erevna-elleipsis-talentou-stin-ellada-2025/
- Milton, G. (2011). NOT TO BE SERVED BUT TO SERVE _ A History of The American College of Greece. Livanis Publishing Organization, Athens.
- Mizruchi, S. L. (2020). *Libraries and Archives in the Digital Age* (1st ed. 2020). Springer International Publishing, Imprint Palgrave Macmillan.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-33373-7>

- Purcell, A. D. (2012). *Academic archives: managing the next generation of college and university archives, records, and special collections*. Neal-Schuman Publishers an imprint of ALA Publishing.
<http://site.ebrary.com/id/10751706>
- Prom, C. J., & Swain, E. D. (2008). *College and university archives: readings in theory and practice*. Society of American Archivists.
- Ringel, S., & Ribak, R. (2024). Platformizing the Past: The Social Media Logic of Archival Digitization. *Social Media + Society*, 10(1).
<https://doi.org/10.1177/20563051241228596>
- Μολέ, Β., Παπακωνσταντίνου, Δ. και Παπαπαύλου, Ι. (2024). ACG: Ένας πολυδιάστατος GLAM οργανισμός που προωθεί τη συνέργεια και τη συμπερίληψη. Παρουσίαση. 30^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. 23-25 Οκτωβρίου 2024, Αθήνα.

Στοιχεία ανακοίνωσης στην ελληνική γλώσσα

Τίτλος εργασίας

Συνέργειες για την ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: ένα παράδειγμα αμοιβαίου οφέλους.

Στοιχεία συγγραφέα / συγγραφέων

Δήμητρα Παπακωνσταντίνου, Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος,
dpapaconstantinou@acg.edu

Δημήτρης Μεγρέμης, Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος, DMegremis@acg.edu

Ντίνος Σαρίμβης, AMS – Συστήματα Οργάνωσης Αρχείων info@scanning.gr

Λέξεις-κλειδιά

1. Συνέργειες
2. Πανεπιστημιακά αρχεία
3. Ψηφιοποίηση
4. Γραφείο διασύνδεσης
5. Αγορά εργασίας

Περίληψη

Η ψηφιοποίηση του αρχειακού υλικού αποτελεί σήμερα βασική δραστηριότητα για τα τμήματα αρχειακών συλλογών. Ο λόγος είναι προφανής, καθώς οι δυνατότητες που προσφέρει έχουν πολλαπλά οφέλη όχι μόνο για τις ίδιες τις συλλογές αλλά και για τους μελετητές. Και ενώ η ψηφιοποίηση θεωρείται πια ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία διαφύλαξης και προσβασιμότητας του υλικού, σταδιακά φαίνεται να επηρεάζει και άλλους τομείς: την αναδιοργάνωσή του, την ανάδειξη του περιεχομένου του ακόμη και την ίδια την έρευνα.

Οι εποχές κατά τις οποίες οι ερευνητές έπρεπε να ταξιδεύουν για να επισκεφτούν δια ζώσης τις βιβλιοθήκες έχουν περάσει. Παρότι το υλικό είναι στην κυριολεξία απέραντο και απέχουμε πολύ από το να έχουμε ένα ικανοποιητικό «σώμα» ψηφιοποιημένου υλικού ανά οργανισμό, η μετάβαση έχει ξεκινήσει δυναμικά, και οι εξελίξεις αναμένονται πραγματικά δραματικές με την προοπτική της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης στη διασύνδεση τεκμηρίων και τη δημιουργία μεταδεδομένων.

Στην παρούσα εισήγηση περιγράφουμε ένα παράδειγμα επιτυχημένης συνέργειας ανάμεσα στο Αρχείο του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος, το Γραφείο Διασύνδεσης του Κολλεγίου (Career office) και της εταιρείας AMS. Η συνεργασία αυτή αξιοποιεί τη χορηγία ενός αποφοίτου του Κολλεγίου, ο οποίος, ως επικεφαλής μιας εταιρείας ψηφιοποίησης, προσφέρει εξοπλισμό και τεχνογνωσία για την εκπαίδευση φοιτητών προκειμένου να ψηφιοποιηθεί το μεγαλύτερο μέρος του έντυπου υλικού του ιστορικού αρχείου του Κολλεγίου.

Στόχος της εισήγησης είναι να αναδείξει τις δυνατότητες που έχουν οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ώστε να λειτουργούν ως κόμβοι καινοτομίας, αξιοποιώντας συνέργειες και ενδυναμώνοντας τη σχέση της ακαδημαϊκής κοινότητα με την αγορά εργασίας.

Conference paper's details in English

The paper was presented at the **31st Panhellenic Academic Libraries Conference**, which took place at Ioannina (Greece) during 22-24 of October 2025. Conference website: <https://en.31palc.lib.uoi.gr/>

Title

Synergies for the Digitization of Archival Material in Academic Libraries: An Example of Mutual Benefit.

Details of author / authors

Demetra Papaconstantinou, The American College of Greece,
dpapaconstantinou@acg.edu

Dimitra Megremis, The American College of Greece, DMegremis@acg.edu

Dinos Sarimveis, AMS Archiving Services Ltd info@scanning.gr

Keywords

1. Synergies
2. University Archives
3. Digitization
4. Career Office
5. Job market

Abstract

The digitization of archival material is currently a core activity for archival collections departments. The reason is obvious, as the capabilities it offers provide multiple benefits not only for the collections themselves but also for researchers. While digitization is now considered one of the most important tools for the preservation and accessibility of materials, its influence is evident in other areas as well: the reorganization of materials, the promotion of their content, and even academic research itself.

The days when researchers had to visit libraries in person are largely behind us. Although the volume of material is vast and we are still far from having a satisfactory body of digitized content per institution, the transition is moving fast. Dramatic developments are expected, especially with the prospect of using artificial intelligence in the linking of documents and the creation of metadata.

This presentation showcases a successful example of synergy between the Archives and Special Collections Department of The American College of Greece, the College's Career Office, and AMS, a company that specializes on the digitization of archival material. This collaboration leveraged a donation by an alumnus of the College who, as the head of a digitization company, offered equipment and expertise to train students and digitize the printed material (journals, newspapers etc.) from the historical archive of the College.

The aim of this presentation is to highlight the potential of academic libraries to function as hubs of innovation, by harnessing synergies and strengthening the relationship between the academic community and the job market.